

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI EKOLOGIYA HA'M QORSHAG'AN ORTALIQTI QORG'AQ KOMITETI

230100 No'kis qalasi, Berdax gu'zari Tel.: (361) 224-08-77, Faks.: 224-19-51
el pochta: nukus@uznature.uz; rktabiat@exat.uz

2021 jil "4" март

№ 02 / 18 · 12 · 245

No'kis qalasi

Қарақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига

2021 йил 21 январ кунги
4/73-сонли хат юзасидан

Қарақалпоғистон Республикаси Экология ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш қўмитаси мутахассислари томонидан Мўйноқ тумани ҳокимининг Қарақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси Раисига йўллаган Орол денгизининг Ўзбекистон Республикаси акваторияси қирғоғидан артемия цисталарини йиғиб оловчи тадбиркорлик субъектларининг фаолияти мавзусидаги хати ўрганиб чиқилди.

Қўмитамиз томонидан ҳар йили тадбиркорлик субъектларига артемия цисталарини йиғиб олишга руҳсатномалар Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг ижобий хулосасига асос, Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш Давлат Қўмитасининг буйруғи билан тасдиқланган квоталар доирасида берилади.

2015-2016 ва 2017-йилларда Мўйноқ тумани ҳокимияти томонидан Орол денгизининг Ўзбекистон Республикаси акваторияси қирғоғидан артемия цисталарини йиғиб оловчи ва қайта ишловчи тадбиркорлик субъектларига турли ўлчамларда (20 га дан 200 га гача) Орол денгизининг Ўзбекистон Республикаси акваторияси қирғоғидан сув ости ерлари 3-йилдан 5-йил муддатгача Мўйноқ тумани ҳокимининг 10 та қарори билан 10 та тадбиркорлик субъектларига Орол денгизи ҳудудидан артемия цисталарини йиғиши, кўпайтириши, қайта ишлаш ва ундан ҳар хил маҳсулотлар ишлаб чиқариш учун жами 744,0 га ер вактинча фойдаланишга ажратилиб, тадбиркорлик субъектлари орасида носоғлом рақобати муҳити яратилиб, артемия цисталарини йиғиб олиш жараёнида муаммолар пайдо бўлган.

Муаммолар Қарақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва Қарақалпоғистон Республикаси Прокуратураси томонидан тузилган ишчи гурух томонидан бир неча бор ўрганиб чиқилиб, Орол денгизининг қирғоқлари тадбиркорлик субъектларига ажратиб берилиши мақсадга мувофиқ эмаслиги аниқланган.

Мўйнок тумани ҳокими томонидан, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017-йил 11-августдаги «Артемия цисталарини йигиб олишга рухсатнома беришни тартибга солишга доир қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида»ги 614-сонли қарори ва Мўйнок тумани прокуратурасининг Мўйнок тумани ҳокимиятига 2017-йил 4-октябрдаги 24-10-17-сонли ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Маъмурий ишлар бўйича Олий судига 2018-йил 27-февралдаги апелляция тартибида келтирилган 13/3-18-сонли протестларига асосланиб, 2018-йил 31-мартдаги 03/317, 03/318, 03/319, 03/320, 03/321, 03/322, 03/323, 03/324, 03/325, 03/326-сонли қарорлари билан бекорлангандан сўнг тадбиркорлик субъектлари орасида соғлом рақобат мұхити яратилиб, юртимизга бу соҳада ишлашга инвесторларнинг кириб келишига йўл очилган.

Орол денгизининг Ўзбекистон Республикаси акваторияси қирғоидан артемия цисталарини йигиб оловчи тадбиркорлик субъектлари сони йил сайин ортиб бориши баробарида Мўйнок туманида доимий ва мавсумий иш ўринлари яратилмоқда. Шунинг билан биргаликда тасдиқланган квоталарнинг реализацияси натижасида Давлат бюджети тушуми ортиб, Мўйнок туманининг экспорт салоҳияти ҳам йил сайин ортмоқда.

Жумладан, 2018 йилда 23 та тадбиркорлик субъектларига 1 146,7 тонна артемия цисталарини йигиб олишга 10 млрд. 44 млн. сўм, 2019 йилда 40 та тадбиркорларга 1741 тонна артемия цисталарини йигиб олишга 19 млрд. 187 млн. 133 минг сўм, 2020 йилда 2000 тонна артемия цисталарини йигиб олишга 22 млрд. 300 млн. сўм тўлов эвазига рухсатномалар берилиб, Давлат бюджети тушуми таъминланган.

Қорақалпоғистон Республикаси Божхона бошқармасининг маълумотига кўра Орол денгизининг Ўзбекистон Республикаси акваторияси қирғоидан артемия цисталарини йигиб оловчи ва қайта ишловчи тадбиркорлик субъектлари томонидан Хитой, Россия ва Ветнам давлатларига 2018 йил **568,6 тонна** артемия цисталари **1807,1** минг АҚШ долларига, 2019 йил **662 тонна** артемия цисталари **2085** минг АҚШ долларига, 2020 йил **2148,4 тонна** артемия цисталари **8756,8** минг АҚШ долларига экспорт қилиниб, артемия цисталари экспорт ҳажми олдинги йилга нисбатан **4,2 баробар** ортган.

Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар ва ташки савдо вазирилигининг Вазирлар Маҳкамасига 2020 йил 30 декабрда йўллаган хатида артемия цисталари экспорти ҳажми олдинги йилга нисбатан ортгани ва бугунги кунда Орол бўйи ҳудудида артемия цисталарини йигиш ва экспорт қилиш тўғри йўлга қўйилганлиги тўғрисида таҳлилий маълумот берилган.

Давлат Экология қўмитасининг 2020 йил 25 августдаги 232-сонли “2020 йилда ҳайвонот дунёси обьектларидан махсус фойдаланиш учун қўшимча квотани тасдиқлаш тўғрисида”ги буйруғи ижроси бўйича тадбиркорлик субъектларидан Давлат хизматлари агентлиги портали орқали артемия цисталарини йигиб олишга келиб тушган талабномаларига асос, ноёб биологик ресурс бўлган артемия цисталари микдори чекланганлиги сабабли, тадбиркорлик субъектларига тақсимлашда уларнинг моддий техник базаси, экспорт нархининг юқорилиги, сақлаш омборлари, қайта ишлаш асбоб-

ускуналарининг мавжудлигига қараб жами **2000 тоннага** рухсатнома олишга хисоб-фактуралар берилди ва Давлат бюджети хисоб рақамига **45 та** тадбиркорлик субъектларидан **22 300,0 млн. сўм** тўлиқ келиб тушди.

Орол денгизи акваторияси қирғоғидан артемия цисталарини йиғиш ва қайта ишлаш билан шуғулланувчи тадбиркорлик субъектларининг артемия цисталарини йиғиб олиш жараёнини мавсумида доимий назоратга олиш учун навбатчи инспекторлардан иборат Қорақалпоғистон Республикаси Экология ва атроф-мухитни муҳофаза килиш қўмитасининг 2020 йил 7 сентябрдаги “Орол денгизи қирғоқларидан артемия цисталарини йиғиб олиш даврида назоратни кучайтириш мақсадида мавсумий ишчи гурухни тасдиқлаш тўғрисида” 214-сон буйруғига асосан браконьерликнинг олдини олиш учун 9 кишидан иборат ишчи гурух ташкил этилди. Ишчи гурух 2 та квадроцикл, 4 та рация билан таъминланди.

2021 йил 4 феврал ҳолатига тадбиркорлик субъектлари томонидан Орол денгизи акваториясида артемия цисталарини йиғишга берилган рухсатномалари асосида жами **1192,51 тонна** артемия цисталари йиғиб олинган

Орол денгиз атрофини ифлосланиши ва саксовул ўсимликларининг ноқонуний чопилишини олдини олишда назоратни кучайтириш мақсадида Қўмитамиз томонидан 2021 йил 29 январда ишчи гурух тузилиб, назорат кучайтирилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 20 октябрдаги 290-сонли «Биологик ресурслардан фойдаланишни тартибга солиш ва табиатдан фойдаланиш соҳасида рухсат бериш тартибтаомилларидан ўтиш тартиби тўғрисида»ги қарорининг 4-иловасидаги «Ҳайвонот ва ўсимлик дунёси обьектларидан фойдаланганлик учун тўлов сифатида тушган маблағларни, жарима суммалари ва табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун хужжатларини бузганлардан етказилган зарар учун ундирилган суммаларни тақсимлаш тартиби тўғрисида»ги НИЗОМнинг 1 бандида, ёввойи ҳайвонлар ва ёввойи ўсимликларининг бошқа турларини тутганлик ва тўплаганлик (ғамлаганлик) учун 60 фоизи — алоҳида модда билан табиатни муҳофаза қилиш тадбирларига сарфланадиган маҳаллий бюджетлар даромадига ўтказилиши белгиланган. Шунга кўра, Давлат Экология қўмитасининг 2020 йил 25 августдаги 232-сонли “2020 йилда ҳайвонот дунёси обьектларидан маҳсус фойдаланиш учун қўшимча квотани тасдиқлаш тўғрисида”ги буйруғи ижроси бўйича артемия цисталарининг реализациясидан Мўйнок тумани маҳаллий бюджетига 2020 йил сентябр ойида тушган **13 380,0 млн сўм** маблағни Мўйнок тумани табиатини муҳофаза қилиш тадбирларига сарфлаш мақсадга мувоғик эканлигини билдирамиз.

Раис в.б.

М.Джуманиязов